

Бюлетин на Центъра на промишлеността на Република България в Москва

Март 2026/брой 03

СЪДЪРЖАНИЕ

ИНФОРМАЦИОННИ МАТЕРИАЛИ:

СВЕТОВНИЯ ПАЗАР НА МАСЛОДАЙНИ КУЛТУРИ ЗА МАРТ 2026 ГОДИНА;

МАРКЕТИНГОВИ ПРОУЧВАНИЯ:

ПАЗАРЪТ НА МИКРОЕЛЕКТРОНИКА И КОМПОНЕНТИ В РУСИЯ;

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ И УНИКАЛНИ ОБЕКТИ В РУСИЯ:

8-ТЕ НАЙ-ИЗВЕСТНИ СЪКРОВИЩА, НАМЕРЕНИ В РУСИЯ;

ПРОВЕДЕНИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗЛОЖЕНИЯ И ФОРУМИ В РФ ПРЕЗ М. МАРТ 2026 Г.

ДАТА	НАЗВАНИЕ, КРАТКО ОПИСАНИЕ
02.03. 05.03.2026	Нефтегаз 2026 Международно изложение на оборудване и технологии за нефтената и газовата промишленост.
02.03. 05.03.2026	Шини, РТИ и каучуки 2026 Международно специализирано изложение на каучукови изделия, гуми, технологии за тяхното производство, суровини и оборудване.
03.03. 05.03.2026	Текстильлегпром. 2026 65-то Международно изложение на текстилната и леката промишленост.
03.03. 05.03.2026	Textile Collection Moscow 2026 Международна изложба на платове, аксесоари, оборудване и готови продукти за производство на модно облекло.
04.03. 07.03.2026	Euro Shoes Premiere Collection 2026 Международно изложение за обувки.
04.03. 06.03.2026	RosBuild 2026 Международно изложение за строителство, довършителни материали и технологии.
04.03. 07.03.2026	Мир стекла 2026 Международна изложба на стъклени изделия, технологии и оборудване за производство и обработка на стъкло.
10.03. 12.03.2026	Cabex-2026 Международно изложение за кабелни и жични продукти, оборудване и материали за тяхното производство.

11.03. 13.03.2026	MITT 2026 Международно изложение за туризъм и хотелиерство.
12.03. 14.03.2026	Eco Beauty Expo Весна 2026 Международно изложение за натурална козметика.
13.03. 14.03.2026	Обучение за рубежом – Education Show 2026 Международна изложба- образование в чужбина.
16.03. 19.03.2026	Инлегмаш 2026 Международно изложение на оборудване за текстилната и леката промишленост.
17.03. 19.03.2026	ChemIPack 2026 Международно специализирано изложение за опаковъчни решения за FMCG.
17.03. 19.03.2026	TransRussia 2026 Международно изложение за транспортни и логистични услуги, складово оборудване и технологии.
17.03. 19.03.2026	HouseTech Expo 2026 Международно изложение за цифрова и потребителска електроника.
17.03. 19.03.2026	Outdoor Dacha 2026 13-то Международно специализирано изложение на продукти за вили и отдиш в на извън града.
17.03. 19.03.2026	Игрушка Маркет 2026 Международно специализирано изложение на играчки.
17.03. 19.03.2026	BeautyChemiCos 2026 Международна специализирана изложба за козметика, парфюми, лична хигиена, хранителни добавки, продукти за красота и здраве.
17.03. 19.03.2026	HouseHold Expo. Spring 2026 Международно индустриално изложение за стоки за бита.
17.03. 19.03.2026	ИНТЕРТКАНЬ 2026. ВЕСНА Международно изложение за текстилна и лека промишленост.
17.03. 19.03.2026	Design+ весна 2026 Международен изложбен проект за текстил и интериорна мода.
17.03. 19.03.2026	ChristmasBox Podarki 2026 21-ва Международна специализирана изложба на подаръци, сувенири, новогодишни, коледни и празнични стоки.
17.03. 19.03.2026	Архимед 2026 Московски международен салон на изобретенията и иновативните технологии.
17.03. 19.03.2026	Stylish Home. Objects & Tableware 2026 Международно индустриално изложение за интериорен дизайн, декор, домашно осветление и текстил.
19.03. 21.03.2026	БАД-EXPO 2026 Международна изложба за хранителни добавки и здравословно хранене.
24.03. 27.03.2026	GOTOVO 2026 Международно изложение, посветено на сегмента на готовите храни.
24.03. 27.03.2026	Modern Bakery Moscow Confex 2026 Международно специализирано изложение за пазара на хлебни изделия и сладкарски изделия.
24.03. 26.03.2026	Обувь. Мир кожи Весна 2026 Международна изложба за обувки и кожени изделия.
25.03. 27.03.2026	MASSAGE & SERVICE EXPO весна 2026 Международно изложение за масажно оборудване и услуги.
25.03. 27.03.2026	PROFBEAUTY EXPO 2026 Международна изложба на оборудване и продукти за козметология.
26.03. 28.03.2026	CPS 2026 Международно изложение за оборудване и услуги за производство на медийно съдържание.

27.03. 28.03.2026	Wedding Fashion Moscow 2026 Международно сватбено изложение.
27.03. 28.03.2026	MODATEX Expo 2026 Международна професионална изложба на сватбени и вечерни платове и аксесоари.
31.03. 03.04.2026	MosHome 2026 Международно изложение за потребителски стоки за дома, градината, спорта и почивката.
31.03. 03.04.2026	MosBuild 2026 Международно изложение за строителство и интериор.
31.03. 02.04.2026	Фотоника. Мир лазеров и оптики 2026 Международно специализирано изложение за лазерни, оптични и оптоелектронни технологии.

ИНФОРМАЦИОННИ МАТЕРИАЛИ

СВЕТОВНИЯ ПАЗАР НА МАСЛОДАЙНИ КУЛТУРИ ЗА МАРТ 2026 ГОДИНА

От доклада за оценките на световното предлагане и търсене на селскостопански продукти (WASDE) на Министерството на земеделието на Съединените щати (USDA).

Не са регистрирани ключови промени в балансите на основните култури – корекциите имат точков характер, така че пазарът сега е по-фокусиран върху метеорологичните условия, геополитическата ситуация и очакванията по структурата на сеитбата. По-специално, покачващите се цени на торовете могат да насърчат земеделските производители да

увеличат площите със соя, която изисква по-малко азотни торове.

ПО КУЛТУРИ.

Соя.

Общото световно производство е 427,2 милиона тона, което е с 1,0 милиона тона под прогнозата от февруари. Основните промени се дължат на ревизии на реколтата в Аржентина и Украйна. Бразилия остава най-големият производител на соя с реколтата от приблизително 180 милиона тона. Китай остава най-големият вносител и увеличава капацитета си за преработка.

Ръст на производството (2025/26 спрямо 2024/25):

- Бразилия: +8,5 милиона тона (+5,0%);
- Русия: +2,0 милиона тона (+28%);
- Парагвай: +1,3 милиона тона (+12,7%);
- Китай: +0,3 милиона тона (+1,2%).

Спад на производството:

- САЩ: -3,1 милиона тона (-2,6%)
- Аржентина: -3,1 милиона тона (-6,1%)
- Индия: -2,1 милиона тона (-16,5%)
- Украйна: -1,7 милиона тона (-23,6%)
- Уругвай: -1,1 милиона тона (-26%)

Въпреки увеличението на световното производство, пазарът на соя остава стабилен поради увеличената преработка и нарастващото търсене на соево брашно.

Слънчоглед.

Световното производство на слънчоглед се оценява на 54,1 милиона тона, с 2,1 милиона тона повече от прогнозата за февруари и приблизително с 1,3 милиона тона повече от миналия сезон. Аржентина и Казахстан са основните фактори за този ръст на производството.

Ръст на производството (2025/26 спрямо 2024/25):

- Аржентина: +1,4 милиона тона (+25,2%)
- Казахстан: +0,6 милиона тона (+34%)
- САЩ: +0,5 милиона тона (+103%)
- Китай: +0,35 милиона тона (+20%)
- Русия: +0,1 милиона тона (+0,6%)

Спад на производството:

- Украйна: -2,0 милиона тона (-15,4%)
- Сърбия: -0,03 милиона тона (-4,0%)

Отглеждането на слънчоглед постепенно се разширява, като делът му се увеличава в Южна Америка и Централна Азия.

Маслодайни култури

Светът				Русия			
Брутна реколта		в млн. тонове		Брутна реколта		в млн. тонове	
	2024/25	2025/26	изм. г/г		2024/25	2025/26	изм. г/г
Общо	685,0	697,5	+12,6	Общо	28,6	31,6	+3,0
Соя	427,2	427,2	0,0	Слънчоглед	16,9	17,0	+0,1
Рапица	86,0	95,5	+9,5	Соя	7,1	9,0	+1,9
Слънчоглед	52,8	54,1	+1,3	Рапица	4,7	5,6	+0,9
Запаси към края на периода				Запаси към края на периода			
	2024/25	2025/26	изм. г/г		2024/25	2025/26	изм. г/г
Общо	142,0	146,6	+4,4	Общо	1,4	1,6	+0,2
Соя	123,8	125,3	+1,5	Слънчоглед	0,7	0,6	-0,05
Рапица	9,9	12,3	+2,4	Соя	0,6	0,8	+0,2
Слънчоглед	2,7	2,9	+0,3	Рапица	0,1	0,2	+0,1

RUSEED Прогноза на сезон 2025/2026 USDA /маслодайни култури Март 2026 г. www.ruseed.ru

Рейтинг на страните по производство на маслодайни култури

ОБЩО		СОЯ		СЛЪНЧОГЛЕД		РАПИЦА	
Страна	Произ. 25/26	Страна	Произ. 25/26	Страна	Произ. 25/26	Страна	Произ. 25/26
Бразилия	187.9	Бразилия	180.0	Русия	17.0	Канада	22.0
САЩ	126.2	САЩ	116.0	Украйна	11.0	ЕС	22.0
Китай	69.8	Аржентина	48.0	ЕС	8.6	Китай	16.0
Аржентина	56.9	Китай	20.9	Аржентина	7.0	Индия	12.0
Индия	41.1	Парагвай	11.5	Казахстан	2.5	Австралия	7.7
ЕС	32.0	Индия	10.5	Китай	2.1	Русия	5.6
Русия	31.6	Русия	9.0	Турция	1.4	Украйна	3.5
Канада	28.9	Канада	6.8	САЩ	1.1	САЩ	2.1
Украйна	20.0	Украйна	5.5	Молдавия	0.9	Бангладеш	1.5
Индонезия	15.1	Уругвай	3.1	ЮАР	0.7	Белорусия	1.0

RUSEED Прогноза на сезон 2025/2026 USDA /маслодайни култури Март 2026 г. www.ruseed.ru

Рапица.

Глобалното производство е приблизително 95,5 милиона тона, което е с приблизително 9,5 милиона тона повече от предходния сезон (увеличение от приблизително 0,5 милиона тона в сравнение с февруарската оценка). Европейският съюз, Канада, Австралия и Русия са двигатели на ръста.

Ръст на производството (2025/26 спрямо 2024/25):

- ЕС: +3,4 милиона тона (+20%)
- Канада: +2,8 милиона тона (+14%)
- Австралия: +1,3 милиона тона (+20%)
- Русия: +1,0 милиона тона (+20%)
- Индия: +0,5 милиона тона (+4%)

Спад на производството:

- Украйна: -0,3 милиона тона (-8%)
- САЩ: -0,1 милиона тона (-4%)
- Беларус: -0,1 милиона тона (-12%)

Рапицата затвърждава позицията си като ключова култура в сектора на маслодайните култури и ценен ресурс за производство на биогорива.

Зърнени култури

Светът				Русия			
Брутна реколта		в млн. тонове		Брутна реколта		в млн. тонове	
	2024/25	2025/26	изм. г/г		2024/25	2025/26	изм. г/г
Общо	2716,1	2835,1	+119,0	Общо	112,7	124,2	+11,5
Царевица	1230,6	1297,4	+66,8	Пшеница	81,6	89,5	+7,9
Пшеница	800,4	842,1	+41,7	Ечемик	16,3	19,4	+3,1
Ориз	541,6	541,3	-0,3	Царевица	14,0	14,5	+0,5
Запаси към края на периода				Запаси към края на периода			
	2024/25	2025/26	изм. г/г		2024/25	2025/26	изм. г/г
Общо	765,4	782,5	+17,1	Общо	12,0	17,4	+5,4
Царевица	295,8	292,7	-3,1	Пшеница	10,6	15,2	+4,6
Пшеница	259,6	277,0	+17,3	Царевица	0,9	1,1	+0,2
Ориз	191,2	191,5	+0,3	Ечемик	0,3	1,0	+0,7

RUSEED Прогноза на сезон 2025/2026 USDA /Зърнени култури Март 2026 г. www.ruseed.ru

Рейтинг на страните по производство на зърнени култури

ОБЩО		ПШЕНИЦА		ЦАРЕВИЦА		ЕЧЕМИК	
Страна	Произ. 25/26	Страна	Произ. 25/26	Страна	Произ. 25/26	Страна	Произ. 25/26
Китай	589,90	ЕС	144,0	САЩ	432,3	ЕС	56,0
САЩ	496,0	Китай	140,1	Китай	301,2	Русия	19,40
Индия	314,9	Индия	117,9	Бразилия	132,0	Австралия	16,3
ЕС	259,7	Русия	89,5	ЕС	57,0	Канада	9,7
Бразилия	148,2	САЩ	54,0	Аржентина	52,0	В-Британия	6,4
Русия	124,2	Канада	40,0	Индия	43,0	Украйна	5,6
Аржентина	86,3	Австралия	36,0	Украйна	30,7	Турция	50,6
Канада	64,5	Пакистан	29,0	Мексико	25,7	Аржентина	5,6
Украйна	60,3	Украйна	24,0	ЮАР	16,5	Казахстан	3,6
Австралия	62,8	Турция	17,5	Канада	14,9	САЩ	3,1

RUSEED Прогноза на сезон 2025/2026 USDA /Зърнени култури Март 2026 г. www.ruseed.ru

Растителни масла.

Световното производство на растителни масла е приблизително 235,9 милиона тона, което е с 5,9 милиона тона повече на годишна база.

Структура на производството:

- Палмово масло — 80,7 милиона тона (+2,9% на годишна база, непроменено спрямо февруари);
- Соя — 71,4 милиона тона (+1,9% на годишна база, с 0,05 милиона тона повече спрямо февруари);
- Рапица — 35,8 милиона тона (+4,7% на годишна база, с 0,08 милиона тона повече спрямо февруари);
- Слънчоглед — 20,7 милиона тона (+1,8% на годишна база, с 0,7 милиона тона повече спрямо февруари).

Световните запаси от слънчогледово масло са приблизително 2,6 милиона тона (с 0,3% по-малко спрямо предходния сезон), което е сравнително ниско ниво и способства за поддържането на ценовата премия на пазара на масла.

Растителни масла

Светът				Русия			
Брутна реколта		В МЛН. ТОНОВЕ		Брутна реколта		В МЛН. ТОНОВЕ	
	2024/25	2025/26	ИЗМ. Г/Г		2024/25	2025/26	ИЗМ. Г/Г
Общо	230,0	235,9	+5,9	Общо	9,3	9,6	+0,3
Палмово	78,4	80,7	+2,3	Слънчогледово	6,7	6,7	0,0
Соево	70,1	71,4	+1,3	Рапично	1,4	1,7	+0,3
Слънчогледово	20,4	20,7	+0,3	Соево	1,1	1,2	+0,1
Запаси към края на периода				Запаси към края на периода			
	2024/25	2025/26	ИЗМ. Г/Г		2024/25	2025/26	ИЗМ. Г/Г
Общо	29,9	30,6	+0,7	Общо	0,5	0,6	+0,1
Палмово	14,9	15,6	+0,7	Слънчогледово	0,2	0,4	+0,2
Соево	6,4	6,2	-0,2	Рапично	0,1	0,1	+0,03
Слънчогледово	2,6	2,6	0,0	Соево	0,1	0,1	+0,01

RUSEED Прогноза на сезон 2025/2026 USDA /Растителни масла Март 2026 г. www.ruseed.ru

Рейтинг на страните по производство на маслодайни култури

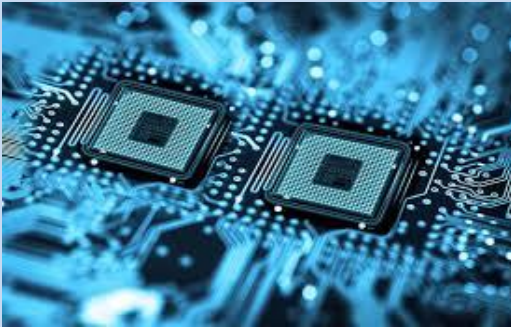
ОБЩО		ПШЕНИЦА		ЦАРЕВИЦА		ЕЧЕМИК	
Страна	Произ 25/26	Страна	Произ 25/26	Страна	Произ 25/26	Страна	Произ 25/26
Индонезия	53,1	Индонезия	46,7	Китай	21,0	Русия	6,7
Китай	33,3	Малайзия	20,2	САЩ	13,6	Украйна	4,7
Малайзия	22,6	Тайланд	3,4	Бразилия	12,4	ЕС	3,2
ЕС	18,4	Колумбия	2,0	Аржентина	8,2	Аржентина	2,4
САЩ	14,9	Нигерия	1,5	ЕС	2,9	Турция	0,9
Бразилия	14,3	Гватемала	1,0	Индия	1,7	Казахстан	0,9
Аржентина	10,7	Папуа-Н.Гв.	0,8	Мексико	1,3	ЮАР	0,3
Русия	9,6	Бразилия	0,7	Русия	1,2	Китай	0,3
Индия	9,3	Кот д'Ивоар	0,6	Египет	0,9	Сърбия	0,2
Украйна	5,7	Хондурас	0,6	Парагвай	0,7	Боливия	0,1

RUSEED Прогноза на сезон 2025/2026 USDA /маслодайни култури Март 2026 г. www.ruseed.ru

<https://www.agroxxi.ru/>

МАРКЕТИНГОВИ ПРОУЧВАНИЯ НА РУСКИЯ ПАЗАР

ПАЗАРЪТ НА МИКРОЕЛЕКТРОНИКА И КОМПОНЕНТИ В РУСИЯ

1. Обща динамика и обем на пазара. Текущо състояние и краткосрочна динамика (2023–2025 г.).

Руският пазар на микроелектроника и компоненти показва ясно изразена нелинейна динамика в периода 2023–2025 г., обусловена както от възстановяването от шока от санкциите през 2022 г., така и от последвалата корекция на търсенето.

През 2023 г. пазарът демонстрира рекорден ръст: обемът му се оценява в диапазона от 289–400 милиарда рубли, в зависимост от методологията на изчисление и разглежданите сегменти. Според най-консервативните оценки (ARPE, Strategy Partners) обемът е възлизал на 310 милиарда рубли, докато разширената методология го определя до 400 милиарда рубли. В доларово изражение това надхвърля 4,5 милиарда щатски долара, което представлява увеличение с 53,8% в сравнение с 2022 г.

2024 г. беше година на стабилен ръст в рублево изражение: пазарът достигна 370 милиарда рубли (+20% в сравнение с 2023 г.). Този растеж се дължи на:

- активно разширяване на производството на електроника за крайно потребление (сървъри, телекомуникационно оборудване, индустриални контролери);
- разширяване на държавните поръчки за местни продукти;
- увеличени инвестиции в локализацията на компонентната база.

През 2025 г., според ARPE и анализатори, пазарът намалява до приблизително 290 милиарда рубли (спад от 21–25% в рубли и 18,1% спад в долари, до 3,3 милиарда долара). Експертите отдават това на „естествено охлаждане“ след необичайния бум през 2023 г., както и на продължаващите ограничения върху достъпа до вносно оборудване, материали и съвременни технологии.

По този начин, краткосрочната пазарна траектория се характеризира с вълнообразна динамика: рязко покачване → стабилизация → корекция → подготовка за нов цикъл на растеж.

Дългосрочни прогнози (до 2030 г.).

Въпреки краткосрочната корекция, дългосрочните перспективи за руския пазар на микроелектроника остават силно оптимистични. Според Strategy Partners и Министерството на промишлеността и търговията, до 2030 г. размерът на пазара може да достигне:

- 794 милиарда рубли в базовия сценарий (CAGR от 14%);
- 1,08 трилиона рубли в оптимистичния сценарий (CAGR от 20%).

Тези прогнози се основават на следните ключови предположения:

- реализиране на мащабни инвестиционни проекти за изграждане на нови фабрики (Зеленоград, Екатеринбург, Велики Новгород);
- увеличение на дела на местното производство от 25–27% през 2024 г. до 44–48% до 2030 г.;
- увеличение на местното производство на микроелектроника със средногодишен темп от 25%;
- нарастващо търсене от секторите на компютърните технологии, телекомуникациите и индустриалната автоматизация.

Сравнение със световния пазар.

На фона на умереното възстановяване на световния пазар на микроелектроника (прогнозиран ръст от ~8% годишно, достигайки 1 трилион долара до 2030 г.), Русия

демонстрира едни от най-високите темпове на растеж в света. През 2023–2024 г. ръстът на руският пазар е бил 30% годишно, в контраст с нулевия или дори отрицателен ръст в Европа и САЩ.

Важно е обаче да се отбележи, че този растеж се случва на фона на изключително ниска база: делът на Русия на световния пазар не надвишава 0,5%, а технологично изоставане е 15–20 години. Въпреки това, именно в този контекст на изолация и държавна подкрепа, Русия се превръща в един от малкото региони, където микроелектрониката се счита за стратегическа индустрия с приоритетно финансиране.

2. Пазарна структура.

Руският пазар на микроелектроника и компоненти се характеризира със стабилна, но динамично променяща се структура, отразяваща както спецификите на националната икономика, така и световните технологични тенденции. Анализът на тази структура ни позволява да идентифицираме ключови области на растеж, приоритетни области за заместване на вноса и стратегически предизвикателства пред местните производители.

2.1. По вид продукти.

- Логически интегрални схеми (ИС) и чипове памет – 55% от пазара;
- Дискретни, аналогови и оптоелектронни компоненти и сензори (ДАО) – 45%.

Тази структура подчертава доминирането на цифровите решения, търсени в сегментите на изчислителната техника, телекомуникациите и индустриалната автоматизация.

Логическите ИС включват микроконтролери, FPGA, интерфейсни чипове, ADC/DAC и специализирани процесори. Чиповете памет обхващат DRAM, NAND Flash и други видове устройства с памет.

Сегментът ДАО, от своя страна, включва:

- Дискретни полупроводници (диоди, транзистори);
- Аналогови ИС (стабилизатори, усилватели);
- Оптоелектронни компоненти (LED, фотодиоди);
- Сензори (температура, налягане, движение);
- Силова електроника.

Прогнозата за 2030 г. предвижда по-нататъшно увеличение на дела на логическите интегрални схеми и памети до 64%, обусловено от нарастващото търсене от страна на военно-промишления комплекс и секторите на телекомуникации, както и от развитието на решения за изкуствен интелект и обработка на големи данни. Следователно, делът на ДАО ще намалее до 36%.

Сегментът на пасивните електронни компоненти (ПЕК) заслужава специално внимание: към началото на 2024 г. делът на вносните ПЕК в гражданските устройства достигна 99%, докато местните еквиваленти остават неконкурентоспособни по цена (10 пъти по-скъпи или повече). Това прави ПЕК едно от най-уязвимите звена във веригата за заместване на вноса.

2.2. По отрасли – потребители.

Промишленият сектор остава най-големият потребител, включително отбраната, енергетиката, машиностроенето и системите за автоматизация. Според алтернативни оценки обаче (включително оборудване със специално предназначение), военното и аерокосмическото оборудване може да представлява до 35% от общото търсене, което подчертава стратегическата роля на държавните поръчки за отбрана.

Секторът на военно-техническите и телекомуникациите демонстрира най-високи темпове на растеж и се очаква почти да удвои дела си до 2030 г.:

- Базов сценарий: 35% от пазара (спрямо 18% през 2024 г.);
- Оптимистичен сценарий: до 48%, превръщайки се в най-големия потребител.

Тази промяна се дължи на:

- развитието на центрове за данни и облачна инфраструктура;
- локализацията на производството на сървърно и мрежово оборудване;

- пускането на пазара на местни 4G/5G решения (включително микровълнови транзистори и специализирани процесори).

Транспортният сектор също демонстрира стабилен растеж, особено в автомобилната електроника. Въпреки това, местните производители в момента са в състояние да задоволят само 2% от търсенето на активни електронни компоненти и 12% от търсенето на пасивни електронни компоненти, което прави сектора силно зависим от вноса.

3. Производствен потенциал, технологично състояние и ключови участници на пазара.

Руската микроелектронна индустрия се формира около ограничен брой компании със собствен производствен капацитет и/или експертен опит в проектирането. Техните възможности определят както текущото състояние на пазара, така и неговите дългосрочни перспективи. На фона на стремежа към технологичен суверенитет, тези компании се превръщат в централни елементи на държавната стратегия за заместване на вноса.

3.1. Обща производствена база.

В Русия има приблизително 28 предприятия за чипове и над 400 завода, занимаващи се с производство на компоненти и сглобяване на електроника. Съвкупният капацитет на тези съществуващи фабрики е приблизително 106 000 силициеви пластини с диаметър 200 мм годишно (в еквивалент). През 2024 г. реално са произведени 117 000–145 000 пластини, от които 108 000 са използвани за серийно производство на чипове, използващи 90nm технологичен процес.

Тези цифри отразяват високото използване на съществуващите мощности и едновременно с това острия недостиг на производствен капацитет. До 2030 г. се очаква търсенето на пластини да достигне 387 000–502 000 годишно, което е 3,5–4 пъти по-високо от сегашните нива. Дори с изпълнението на всички обявени инвестиционни проекти, недостигът може да достигне 281 000–396 000 пластини годишно, което застрашава постигането на целите за заместване на вноса.

3.2. Технологично ниво: реалност и амбиции.

В момента 90 nm е максималния технологичен процес, усвоен в Русия за масово производство. Това съответства на световното ниво от началото на 2000-те, докато лидерите в индустрията (TSMC, Samsung) вече широко използват 3–4 nm.

Официалната стратегия на Министерството на промишлеността и търговията предвижда:

- овладяване на 28 nm технологична технология до 2027 г.;
- започване на масово производство на 14 nm до 2030 г.

Експертите смятат тези планове за изключително оптимистични, предвид пълната зависимост на страната от вноса на:

- литографско оборудване (ASML, Nikon, Canon – до 100%);
- EDA системи (Cadence, Synopsys, Siemens EDA – до 100%);
- ултрачисти химикали и фоторезисти.

В отговор на тези предизвикателства се работи по създаването на руска литография за 130 nm стандарти (в сътрудничество с Беларус) и се изпълняват 110–119 проектни проекта за разработване на местно оборудване с бюджет над 240 милиарда рубли до края на 2030 г.

3.3. Ключови играчи: IDM, Fabless и интегратори.

Предприятия с пълен цикъл (IDM)

Компания	Локация	Технологичен процес	Специализация
«Микрон» / НИИМЭ	Зеленоград	90 nm (серия); 65 nm (опит)	Микрочипове за банкови карти, противовъздушна отбрана, космос, RFID; над 700 вида продукти.
«Ангстрем»	Зеленоград	130–150 nm	Специализирани електронни компоненти (авиация, ракетна наука).

Група «Кремний Эл»	Брянск	180–90 нм	Силова електроника, дискретни полупроводници – единственият производител в Русия.
«Светлана»	Санкт-Петербург	—	Вакуумни устройства, микроелектроника.

Fabless-компании и дизайнерски центрове

Компания	Специализация	Технологически достижения
«Миландр»	Микроконтролери, космически интегрални схеми	Планира се увеличаване на капацитета за сглобяване от 1 милион на 12 милиона бройки годишно.
«Байкал Электроникс»	Процесори Baikal	Работи по fabless-модели; производството преди това се е осъществявало на TSMC.
МЦСТ	Процесори «Эльбрус»	От 2024 г. е под управлението на Научно-производствения център „Елвис“.
НПЦ «Элвис»	Интегрални схеми за телекомуникации, изкуствен интелект.	Разработил е над 50 вида чипове със стандарти от 16 до 250 nm.

4. Внос, износ и зависимост от външната търговия.

Руският пазар на микроелектроника и компоненти остава дълбоко интегриран в глобалните вериги за доставки, въпреки обширните усилия за заместване на вноса и технологичен суверенитет. Зависимостта от външната търговия се проявява както в готовите продукти, така и в критичните елементи на производствената верига – оборудване, материали и софтуер. Анализът на вноса, износа и структурата на зависимостите ни позволява да оценим реалните възможности и рискове на индустрията в условията на санкционен натиск и геополитическа нестабилност.

4.1. Структура и обем на вноса.

Към 2025 г. делът на вноса в общия пазар се оценява на между 55–76%, в зависимост от методологията на отчитане (включващо или изключващо паралелният внос и сглобяване, базирано на вносни компоненти). Това означава, че повече от половината от всички компоненти, използвани в руската електроника, все още идват от чужбина.

Основни категории на внос:

- Полупроводникови компоненти – микропроцесори, микроконтролери, FPGA, памет (DRAM, NAND);
- Пасивни електронни компоненти (ПЕК) – резистори, кондензатори, индуктори (дял на вноса – до 99% в гражданските устройства);
- Дисплеи и сензори – почти изцяло зависими от доставки от Азия;
- Готова електроника – сървъри, лаптопи, телекомуникационно оборудване (частично заменено от местен монтаж).

География на вноса:

- Китай е основният канал за доставки, особено след 2022 г. От 2024 г. насам обаче се наблюдава 19% спад в реекспорта на западни чипове през Китай.
- Азиатски страни – Тайван, Южна Корея, Япония (включително през трети страни).
- Европа и САЩ – доставките са намалени поради санкции, но частично се поддържат, чрез схеми за паралелен внос.

4.2. Износ: Потенциал и бариери.

Износът на руска микроелектроника остава ограничен, въпреки нарастващия интерес от страна на приятелски настроени страни.

Потенциални дестинации:

- Страни от ОНД – традиционни партньори, особено в отбранителния сектор;
- Азия – Китай, Индия, Виетнам, Индонезия;
- Африка и Латинска Америка – развиващи се пазари с ниски бариери.

Основни бариери:

- Лицензиране от ФСТЕК – лиценз за износ се издава само за конкретна пратка и само ако има директен договор с чуждестранен купувач. Това прави невъзможен масовия износ, особено за прототипи и малки партии;
- Липса на международна сертификация – руските компоненти рядко отговарят на ISO, AEC-Q и други стандарти, приети на световните пазари;
- Ниска конкурентоспособност по отношение на цена и производителност – особено в сегментите на пасивните компоненти и потребителската електроника.

Въпреки това износът се счита за стратегическа цел: той не само диверсифицира пазарите за продажби, но и позволява тестване на качеството на продуктите в реални условия.

4.3. Заместване на вноса срещу импортозаместителство.

Експертната общност все по-често твърди, че Русия се движи не към пълно заместване на вноса, а към импортозаместителство – тоест, заместване на вноса с вътрешно производство в критични сегменти, а не във всички възможни области.

Този подход признава:

- невъзможността за пълна самостоятелност през следващите 20-25 години;
- необходимостта от фокусиране върху отбранителната промишленост, енергетиката, телекомуникациите и критичната инфраструктура;
- осъществимостта на поддържане на вноса за масовия потребителски сегмент, където вътрешните решения все още не са конкурентни.

Пример за такава стратегия е работата с пасивни компоненти: според консорциума „Пасивни електронни компоненти“ делът на произведените в страната пасивни електронни компоненти може да достигне 70% не по-рано от 2030 г. и само ако се запази държавната подкрепа и се намалят производствените разходи (в момента те са 10 пъти по-скъпи от вносните).

5. Ключови предизвикателства и правителствена подкрепа.

Развитието на руската микроелектроника през 2020-те години се осъществява на фона на остро противоречие: от една страна, страната демонстрира рекордни темпове на растеж на пазара и мащабни инвестиции в производството; от друга, тя е изправена пред дълбоки структурни предизвикателства, които заплашват постигането на амбициозните цели за технологичен суверенитет. Правителствената подкрепа е ключов компенсиращ фактор, но нейната ефективност е пряко зависима от способността за справяне със системните проблеми на индустрията.

6. Перспективи за развитие до 2030 г. и заключение.

6.1. Сценарии за развитие на руския пазар на микроелектроника до 2030 г.

Очакваната пазарна динамика зависи от скоростта на изпълнение на инвестиционните проекти, ефективността на държавната подкрепа и преодоляването на технологичните бариери. По-долу са представени два ключови сценария, одобрени в аналитични доклади и подкрепени от данни от Министерството на промишлеността и търговията и Асоциацията на руските производители на микроелектроника.

Показател	Базов сценарий	Оптимистичен сценарий
Размер на пазара към 2030 г.	794 млрд руб.	1,08 трлн руб.
Средногодишен темп на ръст (CAGR)	14%	20%
Обем на руското производство	352 млрд руб.	524 млрд руб.
CAGR производство	25%	33%
Дял на руската продукция	44%	48%
Структура на потреблението до 2030 г.:		
✓ Промисленост	36%	27%
✓ Компютърни технологии и телекомуникации	35%	48%
✓ Транспорт	14%	14%
✓ Потребителски устройства	9%	7%
Дял на логически интегрални схеми и памет	64%	64%

Забележка: В най-добрия случай, секторът на изчислителната техника и телекомуникациите (ВТ и ТКО) се превръща в най-големия потребител на микроелектроника, измествайки производството на второ място. Това отразява дълбоката дигитална трансформация на икономиката и нарастващото търсене на сървъри, центрове за данни, изкуствен интелект и 5G инфраструктура.

6.2. Заключение.

Руският пазар на микроелектроника и компоненти е в преломна точка в своята история. След шока от 2022 г. индустрията демонстрира най-високите темпове на растеж в света – до 30% годишно – постигнати благодарение на безпрецедентната държавна подкрепа, консолидацията на ключови играчи и мобилизирането на научноизследователския и производствения потенциал.

Пътят към устойчиво развитие обаче изисква повече от просто финансови инжекции, а системно решение на три предизвикателства:

- Затворен технологичен цикъл – от материали и оборудване до проектиране и тестване;
- Създаване на икономически жизнеспособен модел – правейки местните компоненти не само „суверенни“, но и конкурентоспособни;
- Подготовка на кадрова резерва – изграждане на цялостна образователна траектория от училище до производство.

Ако тези условия бъдат изпълнени, до 2030 г. Русия ще може да задоволи до 50% от вътрешното търсене на микроелектроника, да създаде национална екосистема за цифровата икономика и да осигури стратегическа устойчивост в условията на глобална нестабилност.

Дори амбициозните планове за овладяване на 14 nm да не бъдат реализирани навреме, днешните усилия полагат основите за технологичното бъдеще на страната – и това е основният успех на настоящата трансформация.

<https://delprof.ru/>

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ И УНИКАЛНИ ОБЕКТИ В РУСИЯ

8-ТЕ НАЙ-ИЗВЕСТНИ СЪКРОВИЩА, НАМЕРЕНИ В РУСИЯ

Монети, бижута и съдове от злато и сребро, оръжия и доспехи – какво ли не можем да видим сред съкровищата!

1. Голямото московско съкровище.

Дмитрий Коробейников/Sputnik

Един от основните "доставчици" на съкровища е Московският Кремъл. На територията на най-старото селище на града не веднъж са намирани съкровища. Например през XIX в. по време на ремонта е намерена медна купа, пълна с бронзови и медни древноримски монети! Но как парите от I-III в. са се озовали в Москва? Изглежда, че някой е купил колекция в Европа през XVII век и след това я е скрил.

"Инвестициите в земята" са надеждно средство за защита на спестяванията от крадци и мародери. През 1939 г. на Спасската порта са открити метални буркани с 33 800 монети! В разпръснатите пари от времето на царете Михаил Фьодорович и Алексей Михайлович са намерени и кръстчета и бижута. Очевидно някой се е опитал да спаси спестяванията си по този начин по време на Солния бунт, когато в Москва започва въстание заради по-високите данъци и цените на солта.

Дмитрий Коробейников/Sputnik

Най-голямата находка обаче е през 1988 година. Строителите, които се занимават с изкопни работи, буквално се натъкват на съкровища от XIII век: златни и сребърни слитъци, славянски, скандинавски и персийски накити – общо триста предмета. Най-вероятно княз Владимир Юриевич е скрил съкровището в земята, спасявайки го от нашествието на хан Батий. През 1238 г. ханът опожарява Москва, но не получава съкровищата, тъй като те лежат в земята повече от седемстотин години.

2. Съкровище на Трубецких-Наришкини

Sputnik

Ремонтът е помощник на историка, и то какъв! По време на строителните работи в имението на Трубецких-Наришкини в Санкт Петербург през 2012 г. работниците отварят тавана между втория и третия етаж. И онемяват: пред тях лежат чували с кутии и кашони със сребърни прибори, медали, бижута, часовници, свещници и много други предмети. Не мислят дълго и решават да изнесат всичко възможно най-бързо. Дежурният полицай е подозрителен към работниците, които посред нощ набързо

товарят нещо в един микробус. Той отваря произволно един от чувалите и... тук идва неговият ред да изгуби дар слово.

Sputnik

През 1917 г. Нарешкини, последвани от последните собственици на имението – поручик Сергей Сомов от лейбгвардейския хусарски полк и съпругата му Наталия Нарешкина – напускат Русия.

Александър Галперин/Sputnik

Повече от 2000 предмета с гербовете на княжеското семейство Нарешкини и Сомови, включително луксозен сервиз на Игнатий Сазиков – общо четиристотин килограма

съкровища – стават най-голямата находка в Русия.

3. Рязанското съкровище.

Владимир Вдовин/Sputnik

През 1822 г., докато извършват пътностроителни работи, селяните Устин и Мойсей Ефимови намират чифт "кръгли" камъни, които приличат на злато. Те започват да търсят по-нататък – и от плуга започват да вадят гривни, икони, колци (с тях са били украсявани женските забрадки) и барми – големи кръгли медальони със скъпоценни камъни, перли и изображения на светци. Тези масивни накити се смятат за една от княжеските и царските регалии. За съкровището, намерено в древното селище Стара Рязан, Ефимови получават награда от 10 000 рубли.

4. Съкровище от Ипатиевския переулък.

Исторически музей

Някога на територията на Ипатиевския переулък в Москва са се заселвали грънчари и ковачи, след което този район е бил предпочитан от заможни граждани. През XVI в. благородниците и болярите, които са на държавна служба, трябва при първо повикване да се явяват на преглед или на поход. И да имат за такива случаи оръжие и доспехи. Така че не е изненадващо, че в една от къщите в Ипатиевския переулък през 1895 г. е открит цял арсенал. Шлемове, пръстени, върхове на копия и монети от времето на Иван Грозни.

През 1969 г. археолозите откриват овъглена бъчва с брадви, ножове и ръчно кован пищов – гладкоцевно оръжие.

Но през 1970 г. е направена много по-изненадваща находка: огромен меден съд, пълен догоре с испански песо и реали! Изсечени не само в Мадрид, Барселона и Севиля, но и в

Мексико, Боливия и Колумбия – общо 3398 монети. Находката тежи 74 кг! Но как са се озовали в Москва? Изглежда, че някакъв търговец е искал да ги продаде на хазната за претопяване.

5. Съкровището от "Гостини Двор"

Архивна снимка

Буквално на една ръка разстояние се намира златото, открито през 1965 г. в петербургския "Гостини двор". Работници по време на ремонт отварят пода и откриват тухлена зидария, само че твърде неравна. Започват да я демонтират: древните строителни материали се оказват необичайно тежки. "Може би е злато", шегуват се работниците, но за всеки случай решават да вземат находката за експертиза. Оказва се, че това е не просто злато, а от най-високия клас – 900-ия. Интересът към досадната работа веднага скача в пъти: към първата тухла са добавени още седем. Общото им тегло е 128 килограма.

Някога там е бил бижутерският магазин на Иван Морозов, доставчик на императорския двор. Неговите синове за всеки случай създали тук скривалище, но след революцията така и не успели да вземат съхраняваното в него.

6. Съкровището на Стария "Гостини двор"

"Узнай Москву"

Изглежда какви ли не ценни неща могат да се съхраняват в обикновени на вид кани? Масло или вино? Всичко е по-просто: пари.

"Узнай Москву"

Двата съда, намерени в "Гостини двор", се оказват най-голямото монетно съкровище в Москва: 335 западноевропейски монети от втората половина на XVI – началото на XVII в. и над 95 000 сребърни руски монети, сечени при царете Иван Грозни, Борис Годунов и Фьодор Иванович.

7. Съкровището на търговеца Плюшкин.

През 2016 г. археолозите откриват в Псков повече от триста монети, медали, бижута и ордени – съкровищата са грижливо опаковани в шест кутии. Новгородски, псковски, московски и тверски везни, както и ефимки (претопени от чужди талери и изсечени наново с царската марка) от времето на цар Алексей Михайлович, копейки на Борис Годунов, монети на Петър Велики. Награден черпак и чаша на Екатерина II, коронационни монети и дори пречистено златно кюлче от висок клас.

Най-вероятно тази колекция е принадлежала на търговеца Фьодор Плюшкин, страстен колекционер на рядкости и антики. Той е попълвал колекцията си в продължение на четиридесет години. Интересувал се е буквално от всичко: картини, оръжия, лични вещи на Александър Суворов, икони и, разбира се, монети. В колекцията му имало 84 кутии с тях – дори повече, отколкото в Ермитажа!

8. Съкровище, намерено в Устюжна.

Устюженски краеведчески музей

Повече от 800 кг монети? Да, точно толкова са намерени в мазето на катедралата "Рождество Богородично" в Устюжна през 1936 година. Пари от най-различни години – от императрица Анна Йоановна до Николай II, предимно медни, но има и сребърни, които най-вероятно в храма са получавали като дарения. Например, за отливането на камбани.

<https://bg.rbth.com/>